

20.8.2007

Dnro 3300/4/05

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Juha Niemelä

TYÖTTÖMYYSKASSAN JÄSENMAKSUN PALAUTTAMINEN

1 KANTELU

Kantelija pyysi 31.10.2005 päivätyssä kirjeessään oikeusasiamiestä tutkimaan Yleinen työttömyyskassa YTK:n (jäljempänä myös YTK) menettelyä jäsenmaksun palauttamista koskevassa asiassa.

Kantelija kertoi liittyneensä Rakennusalan työttömyyskassan jäseneksi 25.4.2005. Hän oli kertomansa mukaan ollut tietoinen siitä, ettei voi olla vakuutettuna kahdessa työttömyyskassassa, minkä vuoksi hän oli ilmoittanut YTK:lle eroavansa kassan jäsenyydestä ja pyytänyt palauttamaan jäsenmaksusta sen osuuden, joka kohdistui eroamisajankohdan jälkeiseen aikaan.

YTK ei ole kuitenkaan kantelijan mukaan suorittanut hänelle palautusta jäsenmaksusta. Se ei ole myöskään antanut asiasta päätöstä, josta hän olisi voinut hakea valittamalla muutosta.

Kantelija pitää YTK:n menettelyä lainvastaisena. Hänen mukaansa menettely ei ole myöskään yhdenvertaista verrattuna niiden kassojen toimintaan, jotka perivät jäsenmaksuja vain siihen saakka kuin jäsenyys jatkuu.

---

3 RATKAISU

3.1 Oikeusohjeet

Jäsenmaksun palauttaminen

Työttömyyskassan jäsenmaksuista säädetään työttömyyskassalaissa (24.8.1984/603). Lain 2 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on mainittava jäsenmaksujen laskemisen perusteet ja perimistapa sekä miten jäsenmaksujen suuruutta muutetaan ja milloin jäsenmaksu on maksettava.

Lain 4 §:n 5 momentin mukaan eronneella tai erotetulla jäsenellä ei ole oikeutta saada takaisin kassalle suorittamiaan maksuja, jotka kohdistuvat eroamis- tai erottamisajankohtaa edeltävään aikaan.

Kirjallisen päätöksen antaminen

Työttömyyskassalain 4 §:n 4 momentin mukaan päätökseen, jolla kassa on hylännyt jäseneksi pääsyn tai erottanut jäsenensä, voidaan hakea muutosta työttömyysturvalain 12 luvun mukaisesti.

3.2

Yleinen työttömyyskassa YTK:n selvitys

Jäsenmaksun palauttaminen

YTK:n mukaan sen jäsenmaksu on kalenterivuosi-kohtainen. Kassan hallitus tekee vuosittain esityksen jäsenmaksun suuruudesta kalenterivuodeksi kerrallaan. Kassan mukaan Vakuutusvalvontavirasto on vahvistanut vuoden 2005 jäsenmaksuksi 65 euroa. Kassalla ei ole käytössä puolivuositaita tai kuukausikohtaista jäsenmaksua ja sen mukaan myös kantelijalta on laskutettu ja hän on maksanut koko vuoden 2005 jäsenmaksun.

Kassan mukaan liittyessään kassaan uusi jäsen saa myös informaatiota siitä, että kassan jäsenmaksu on kiinteä kalenterivuodeksi vahvistettu maksu.

YTK:n mukaan sen säännöt eivät mahdollista jäsenmaksusta vapautumista. Näin ollen myös kantelijan on kassan mukaan maksettava koko vuoden 2005 jäsenmaksu, jotta hänen jäsenyytensä voisi olla voimassa hänen eroilmoitukseensa saakka.

YTK viittaa selvityksessään myös sosiaali- ja terveysministeriön 9.12.2005 vahvistamiin työttömyyskassalain 2 luvun soveltamisohjeisiin koskien jäsenmaksujen perimistä. Niissä on sen mukaan todettu, että kassan täytyy noudattaa sääntöjään ja kohdella jäseniään yhdenvertaisesti. Kassa ei voi muuttaa käytäntöään ilman sääntöjen muuttamista. Ohjeiden mukaan jäsen voidaan vapauttaa jäsenmaksusta vain silloin, kun siitä on määrätty kassan säännöissä. YTK katsoo selvityksessään, että se ei näin ollen voi vapauttaa myöskään kantelijaa osasta kalenterivuoden 2005 jäsenmaksua. Jos kassa tekisi näin, rikkoisi se kassan oman käsityksen mukaan omia sääntöjään eikä kohtelisi jäseniään yhdenvertaisesti.

YTK:n mukaan lainsäädäntö ei siis velvoita sitä palauttamaan osaa kalenterivuosi-maksusta eikä se ole kassan sääntöjen mukaan mahdollistakaan. Kassan käsityksen mukaan on myös muita työttömyyskassoja, joissa jäsenmaksu on kalenterivuosi-kohtainen ja jotka suhtautuvat jäsenmaksujen palautukseen samalla tavalla kuin YTK.

Kirjallisen päätöksen antaminen

Kassa on selvityksensä lopussa todennut, että se ei ole antanut kantelijalle kirjallista päätöstä asiassa, koska hän on itse eronnut kassasta. YTK:n mukaan näissä tapauksissa kassojen ei tarvitse työttömyyskassalain säännösten mukaan antaa päätöstä.

3.3

Vakuutusvalvontaviraston selvitys

Jäsenmaksun palauttaminen

Vakuutusvalvontavirasto on selvityksessään ilmoittanut vahvistavansa työttömyyskassojen säännöt ja jäsenmaksut. Viraston mukaan Suomessa on 38 palkansaajakassaa, joista 25:llä on prosenttiperusteinen jäsenmaksu, viidellä kuukausijäsenmaksu ja kahdeksalla vuosijäsenmaksu. Nyt esillä oleva ongelma koskee viraston mukaan lähinnä vuosijäsenmaksua.

Virasto viittaa vakuutusosoikeuden 5.12.1996 antamaan ratkaisuun (dnro 02388/96/4118), jossa vakuutusosoikeus oli katsonut Merkonomien työttömyyskassalla olleen oikeus erottaa lokakuussa 1995 henkilö jäsenyydestään 1.1.1995 alkaen, koska henkilö oli maksanut vuoden 1995 jäsenmaksusta vain puolet. Henkilön vuosimaksusuoritus oli ollut vakuutusosoikeuden mielestä vajavainen. Vakuutusvalvontaviraston mukaan vakuutusosoikeuden ratkaisu näyttäisi tukevan YTK:n käsitystä siitä, että kassan ei tarvitse palauttaa jäsenelle osaa vuosimaksusta, vaikka jäsenyys kestää vain osan vuotta.

Virasto on todennut pyrkineensä yhtenäistämään työttömyyskassojen sääntöjä antamallaan mallisäännöillä. Se on oheistanut selvitykseensä 19.3.2002 työttömyyskassoille tiedoksi lähettämänsä mallisäännöt. Niiden 6 a §:ssä on todettu, että jos jäsen liittyy kassaan tai eroaa kassasta kesken kalenterivuoden, on jäsenmaksu jäsenenä oloaikaan vastaava osuus vuosijäsenmaksusta. Mallisääntöjen johdannossa virasto on vielä tarkentanut asiaa ilmoittamalla, että vakuutusperiaatteen mukaisesti kassan tulisi jäsenen erotessa kesken kalenterivuoden palauttaa pyynnöstä kuukausitasolla osa vuosijäsenmaksusta.

Viraston mukaan YTK ei ole kuitenkaan ottanut sääntöihinsä mallisääntöjen edellä kuvattua lausumaa. Se ei ole viraston näkemyksen mukaan myöskään pelkän mallisääntöjen suosituksen perusteella velvollinen palauttamaan osaa vuosijäsenmaksusta.

Virasto on todennut lisäksi, että alun perin työttömyyskassalain 4 §:n 5 momentissa säädettiin, että eronneella tai erotetulla jäsenellä ei ollut oikeutta saada takaisin kassalle suorittamiaan maksuja. Vuonna 1990 lainkohta muutettiin nykyiseen muotoonsa. Muutokseen liittyvässä hallituksen esityksessä (HE 192/1989) on todettu, että muutos on tarpeen, koska henkilö on saattanut maksaa jäsenmaksuja taannehtivan erottamisajankohdan jälkeiseltä ajalta. Muutoksella säädettiin, että eronneella tai erotetulla jäsenellä ei ole oikeutta saada takaisin kassalle suorittamiaan maksuja, jotka kohdistuvat eroamis- tai erottamisajankohtaa edeltävään aikaan. Sen sijaan eroamis- tai erottamisajankohdan jälkeiseen aikaan kohdistuvat jäsenmaksut voidaan

esityksen mukaan näin ollen palauttaa. Vakuutusvalvontaviraston mukaan työttömyyskassalain sanotun kohdan sanamuoto ei kuitenkaan nimenomaisesti velvoita kassoja palauttamaan erottamisajankohdan jälkeiseen aikaan kohdistuvia jäsenmaksuja.

Vakuutusvalvontavirasto toteaa YTK:n hakeneen keväällä 2005 sääntöihinsä muutosta, jonka mukaisesti eronneella tai erotetulla ei olisi ollut oikeutta saada takaisin kassalle suorittamia maksuja. Virasto oli kuitenkin hylännyt sääntömuutosesityksen.

Viraston mukaan myöskään työttömyyskassalain soveltamista koskevat soveltamisohjeet eivät velvoita kassoja palauttamaan eroamisajankohdan jälkeiseen aikaan kohdistuvia jäsenmaksuja. Se toteaa saaneensa useita kanteluita nyt puheena olevasta asiasta. Työttömyyskassalain säännökset ja edellä selostettu vakuutusosoikeuden ratkaisu huomioon ottaen virasto katsoo, ettei se voi velvoittaa työttömyyskassoja, joilla on vuosijäsenmaksu, palauttamaan osaa jäsenmaksusta, jos jäsenyys ei kestä koko kalenterivuotta, vaikka vakuutusperiaate tätä puoltaisikin.

Päätöksen antaminen asiasta

Vakuutusvalvontaviraston mukaan työttömyyskassalain 4 §:n 4 momenttia on tulkittu siten, että siinä säännellään niistä jäsenyyteen liittyvistä asioista, joista työttömyyskassan on annettava päätös.

Virasto on selvityksessään arvioinut asiaa myös hallintolain kannalta. Se viittaa hallintolakia koskeneeseen hallituksen esitykseen (HE 72/2002), jonka mukaan hallintoasialla tarkoitetaan kaikkia sellaisia viranomaisen toimivaltaan kuuluvia asioita, jotka liittyvät jonkin hallinnollisen ratkaisun tekemiseen. Hallintoasiasta ei olisi kuitenkaan kyse niin sanotussa tosiasiallisessa hallintotoiminnassa, jolla ei tavoitella suoranaisia oikeusvaikutuksia.

Viraston mukaan jäsenmaksun palauttaminen tai palauttamatta jättäminen ei aiheuta esimerkiksi vakuuttamiseen tai etuuskien maksuun liittyviä oikeusvaikutuksia. Ainoa oikeusvaikutus liittyisi perityn jäsenmaksun määrään. Jos tällaisesta päätöksestä tulisi antaa kirjallinen päätös, tulisi myös ratkaista se, mikä olisi oikea valitusinstanssi. Virasto on lisäksi todennut, että sosiaali- ja terveysministeriön kassoille antamissa ohjeissa ei velvoiteta kassoja antamaan jäsenkohtaisia jäsenmaksun määrää, kohdentumista, palauttamista tai jäsenmaksusta vapauttamista koskevia päätöksiä.

3.4

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto

Sosiaali- ja terveysministeriö on lausunnossaan arvioinut asiaa samalla tavoin kuin Vakuutusvalvontavirasto selvityksessään. Ministeriön käsityksen mukaan Yleinen työttömyyskassa YTK:ta ei voida velvoittaa palauttamaan osaa vuosijäsenmaksusta kantelijalle.

3.5

Asian arviointia

Jäsenmaksun palauttaminen

Vakuutusvalvontaviraston mukaan jäsenmaksun osittainen palauttaminen tilanteissa, joissa kassan jäsen eroaa kesken kalenterivuotta, olisi siis vakuutusperiaatteen mukaista. Virasto on myös kertonut pyrkineensä antamiensa mallisääntöjen avulla ohjeistamaan työttömyyskassoja palauttamaan jäsenmaksuja vakuutusperiaatteen mukaisesti eroaville jäsenilleen. Se ei kuitenkaan katso voivansa pakottaa kassoja voimassaolevan lainsäädännön ja oikeuskäytännön perusteella palauttamaan jäsenmaksuja.

Vakuutusperiaatteella tarkoitetaan yleisesti sitä, että henkilö maksaa vakuutusmaksua saadakseen vakuutusluonteista turvaa häntä kohtaavassa riskitilanteessa. Henkilön maksettavaksi lankeavilla vakuutusmaksuilla katetaan niitä maksuja, joita maksut keräävä yhteisö joutuu vakuutetuilleen suorittamaan. Vakuutusmaksu ja etuuden saaminen ovat siis sidoksissa toisiinsa.

Työttömyyskassojen yhteisjärjestö on omilla Internet-sivuillaan määritellyt vakuutusperiaatteen työttömyysturvassa siten, että kassan jäsenet maksavat jäsenmaksuina yhteisesti osan työttömyyspäivärahoista.

Työttömyyskassan jäsenmaksun maksaminen on edellytyksenä kassan jäsenyydelle ja sitä myötä myös ansiosidonnaiselle työttömyysturvalle. Vain työttömyyskassan jäsen voi nimittäin saada ansiosidonnaista työttömyysturvaa.

Nyt esillä olevassa tapauksessa vakuutusperiaatteen merkitystä tulee nähdäkseni tarkastella käänteisesti siten, että onko henkilöllä velvollisuus maksaa kassan jäsenmaksua ajalta, jona hän ei ole enää kassan jäsen ja jolta hänellä ei siis ole oikeutta ansiosidonnaiseen työttömyysturvaankaan kyseisestä kassasta.

Yleinen työttömyyskassa YTK ei ole selvityksessään vedonnut siihen, että jäsenmaksu kohdentuisi kassan toiminnasta ja työttömyysturvasta aiheutuviin kuluihin siten, että sen jakaminen esimerkiksi kuukausikohtaisesti olisi mahdotonta.

Taloudellisesti kyse ei ole suuresta summasta, sillä saamani selvityksen mukaan YTK:n jäsenmaksun suuruus on 65 euroa vuodessa. Kysymys on periaatteesta.

Asian arvioinnissa on lisäksi nähdäkseni otettava huomioon se, että mikäli henkilö siirtyy kesken vuoden vuosimaksuperusteisesta työttömyyskassasta toiseen samaa maksuperustetta noudattavaan kassaan, voi hän nähdäkseni joutua maksamaan kaksi työttömyyskassan vuosimaksua kyseiseltä vuodelta. Kahteen työttömyyskassaanhan henkilö ei voi kuulua samanaikaisesti.

Erityisesti edellä kerrottu vakuutusperiaate puoltaisi nähdäkseni sitä, että työttömyyskassan tulisi palauttaa kesken vuotta jäsenyydestään eroavalle henkilölle osa hänen kassalle maksamastaan jäsenmaksusta.

Tarkastelenkin seuraavassa niitä syitä, joilla Vakuutusvalvontavirasto on katsonut, ettei se voi pakottaa kassoja jäsenmaksujen palauttamiseen. Kyse on tältä osin nähdäkseni ennen kaikkea työttömyyskassalain 4 §:n 5 momentin tulkinnasta. Työttömyyskassojen säännöissähän, kuten esimerkiksi YTK:n, kassasta eroavan henkilön oikeus saada takaisin maksamiaan jäsenmaksuja on usein kirjattu täsmälleen lain sanamuodon mukaisesti.

Työttömyyskassalain sanottua lainkohtaa muutettiin vuonna 1990. Käsitykseni mukaan tuolloin oli nimenomaan tarkoitus saada aikaan muutos aiempaan käytäntöön, jonka mukaisesti jäsenellä ei ollut mahdollisuutta saada takaisin kassalle maksamiaan jäsenmaksuja. Säännökseen asia kirjattiin kuitenkin kielteisessä muodossa, sillä nykyisin voimassa olevan säännöksen mukaan kassasta eronneella tai erotetulla jäsenellä ei ole oikeutta saada takaisin kassalle suorittamiaan jäsenmaksuja ajalta, jotka kohdistuvat eroamis- ja erottamisajankohtaa edeltävään aikaan.

Säännöksen sanamuodon tulkinnassa voi vastakohtaispäätelmän (e contrario) avulla päästä tulokseen, että henkilöllä siis olisi oikeus saada takaisin ne maksamansa jäsenmaksut, jotka kohdistuvat eroamis- tai erottamisajankohdan jälkeiseen aikaan. Hallituksen esityksessä (HE 192/1989) on kuitenkin todettu, että eroamis- tai erottamisajankohdan jälkeiseen aikaan kohdistuvat jäsenmaksut voidaan palauttaa. Esityksessä viitataan muutoin tilanteisiin, joissa henkilö on erotettu kassan jäsenyydestä taannehtivasti. Tällöin hänelle siis voitaisiin maksaa takaisin hänen suorittamiaan jäsenmaksuja. Säännöksestä ei ole siis johdettavissa eroavalle jäsenelle suoranaista ehdotonta oikeutta saada takaisin kassalle maksamiaan jäsenmaksuja.

Säännös kattaa siis sekä jäsenen vapaaehtoisen eroamisen että hänen erottamisensa kassasta. Nämä tilanteet eroavat lähtökohtaisesti varsin paljon toisistaan. Lain esitöissä ei ole valitettavasti käsitelty jäsenmaksun palautusta vapaaehtoisen kassasta eroamisen osalta.

Oma näkemykseni on, että silloin, kun jäsen eroaa vapaaehtoisesti työttömyyskassasta, tulisi työttömyyskassalain puheena olevaa säännöstä tulkita vakuutusperiaatteen mukaisesti siten, että eroavalle jäsenelle palautettaisiin hänen maksamansa jäsenmaksu siltä osin kuin sen voidaan katsoa kohdistuvan eroamisajankohdan jälkeiseen aikaan.

YTK on perustellut tulkintaansa vakuutus oikeuden vuonna 1996 antamalla ratkaisulla. Tuossa tapauksessa henkilö oli maksanut kassan antamaan eräpäivään mennessä puolet kassan ilmoittamasta vuosimaksusta eikä ollut maksanut loppuerää kassan lähettämästä maksukehotuksesta huolimatta. Kassa oli erottanut hänet jäsenyydestään vuoden alusta lukien. Työttömyysturvavaltakunta katsoi sen sijaan, että henkilöä ei voitu erottaa vuoden alusta lukien, koska hän oli maksanut puolet jäsenmaksusta. Vakuutus oikeus hyväksyi kuitenkin kassan valituksen ja katsoi, että se saattoi erottaa henkilön jäsenyydestään vuoden alusta lukien, koska hän oli maksanut vain puolen vuoden jäsenmaksun. Vakuutus oikeuden mukaan suoritus oli ollut vajavainen.

Sanottu ratkaisu antaa tukea sille tulkinnalle, että vuosimaksuperusteinen jäsenmaksu olisi erottamaton kokonaisuus. Sen mukaisesti kassat eivät siis ole velvollisia ottamaan vastaan vajavaisia suorituksia. Nyt puheena olevaan tilanteeseen tapaus ei nähdäkseni ole kuitenkaan suoraan sovellettavissa. Vakuutusosoikeudessa kyse on ollut kassan jäsenyydestä erottamisesta vastoin tämän tahtoa, kun taas nyt on kyse kassasta vapaaehtoisesti eroavan henkilön oikeudesta saada takaisin jäsenmaksujaan siltä osin kuin ne kohdistuvat aikaan, jolta hän ei ole eikä edes pyri olemaan kassan vakuuttama. Kyse on nähdäkseni siinä määrin eri asiasta, että vakuutusosoikeuden sanotun päätöksen ei käsitykseni mukaan tulisi olla ratkaisevana kriteerinä nyt käsillä olevaa tilannetta ratkaistaessa.

Päätöksen antaminen jäsenmaksun palautuksesta

Työttömyyskassan päätöksiin voi hakea muutosta työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnalta ja edelleen vakuutusosoikeudelta siltä osin kuin on kyse kassan jäsenyydestä tai oikeudesta etuuteen. Sen sijaan jäsenmaksujen palautuksia ne eivät käsitykseni mukaan tutki. Työttömyyskassoilla ei ole myöskään nimenomaista erityislaista johtuvaa velvollisuutta antaa päätöstä siitä, ettei eroavalle jäsenelle palauteta jäsenmaksua.

Kuten olen edellä todennut, oma näkemykseni on, että työttömyyskassojen tulisi tulkita työttömyyskassalain 4 §:n 5 momenttia vakuutusperiaatteen mukaisesti jäsenen eroamistilanteissa siten, että jäsenelle palautettaisiin se osuus jäsenmaksusta, jonka voidaan katsoa kohdistuvan eroamisajankohdan jälkeiseen aikaan.

Sanottu vakuutusperiaatteen mukainen tulkinta merkitsisi samalla nähdäkseni sitä, että asiasta ei tarvitsisi myöskään tehdä päätöstä. Tällä hetkellä tilanne on nähdäkseni se, että kassasta eronneen jäsen, kuten tässä tapauksessa kantelijan, ainoa mahdollisuus saada asia tuomioistuimen tutkittavaksi on nostaa työttömyyskassaa vastaan kanne yleisessä alioikeudessa. Asian taloudellinen intressi huomioon ottaen nyt puheena olevien asioiden käsitteleminen yleisessä alioikeudessa ei olisi nähdäkseni kuitenkaan kenenkään etujen mukaista.

4

JOHTOPÄÄTÖKSET JA TOIMENPITEET

Yleinen työttömyyskassa YTK on selvityksessään ilmoittanut, että sen jäseneksi liittyvälle ilmoitetaan, että kassan jäsenmaksu on kiinteä vuosimaksu. Lisäksi se on todennut, että kassan jäsenten yhdenvertainen kohtelu ei mahdollista jäsenmaksun palauttamista kantelijallekaan.

Jäsenmaksun palauttamista koskeva työttömyyskassalain 4 §:n 5 momentti, joka on siis sellaisenaan kirjattu myös YTK:n sääntöihin, antaa nähdäkseni kassoille harkintavaltaa jäsenmaksun palauttamisessa.

Pidän kuitenkin Yleinen työttömyyskassa YTK:n, ja sen selvityksen mukaan eräiden muidenkin työttömyyskassojen, säännöksestä omaksumaa tulkintaa edellä kertomallani tavoin kritiikille alttiina. Käsitykseni mukaan niiden tulisikin

vakuutusperiaatteen mukaisesti palauttaa vapaaehtoisesti eroavalle jäsenelleen se osuus jäsenmaksusta, jonka voidaan katsoa kohdistuvan eroamisajankohdan jälkeiseen aikaan.

Käsitykseni mukaan sanottu ratkaisu ei edellytä muutoksia nykyiseen lainsäädäntöön. Kyse on nähdäkseni enemmänkin siitä, että työttömyyskassat ottaisivat tulkinnassaan huomioon yleisen vakuutusperiaatteen. Käsitykseni mukaan tällainen tulkinta olisi myös työttömyyskassan jäsenten kannalta kohtuullinen. Näen nykyisessä tulkinnassa piirteitä jopa perusteettomasta edusta.

Se, onko työttömyyskassojen omaksuma tulkinta suoranaisesti lainvastainen, on asia, jonka tulkinta kuuluisi viime kädessä yleisille tuomioistuimille. Minulla ei ole mahdollisuuksia ottaa kantaa mahdollisen kanteen menestymisen mahdollisuuksiin.

En voi myöskään määrätä Yleinen työttömyyskassa YTK:ta palauttamaan kantelijalle tämän maksamaa jäsenmaksua osaksikaan. Kehotan kuitenkin sitä ottamaan asian uudelleen käsiteltäväkseen ja ottamaan arvioinnissaan huomioon edellä kohdassa 3.5. lausumani käsitykset. Lähetän päätökseni tässä tarkoituksessa työttömyyskassan tietoon. Pyydän työttömyyskassaa ilmoittamaan minulle 30.11.2007 mennessä, mihin toimenpiteisiin ratkaisuni on antanut aiheita.

Lähetän päätökseni tiedoksi myös sosiaali- ja terveysministeriölle sekä Vakuutusvalvontavirastolle. Kehotan niitä ottamaan asiasta lausumani huomioon työttömyyskassojen ohjeistuksessa ja tarvittaessa muissa toimenpiteissä, joihin ne katsovat asian antavan aiheita.

- - -